

ГОД. XXIII.

ПОЗОРИШТЕ

ВРОЈ 42.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на почтабака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ПОЗИВ НА ПРИЛАГАЊЕ НА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Народ наш доказао је до сад увек делом, а не само збором, да му је искрена жеља, да се одржи наше народно позориште, та жива школа народна, која, путујући по народу, одржава свет наш у свести о себи самом, па га тако чува од моралне смрти, чува га, да не потоне у мору туманаштине.

Да бисмо могли обезбедити судбу тог нашег мезимчета, а слободно можемо рећи и љубимчета народног, главна скупштина друштвена, у чије име и издајемо овај позив, пронашла је, да би најбољи и најсигурнији начин био, да сваки Србин, ком је до просветног напретка стало, приложи само по један новчић на дан на српско народно позориште.

Нећа се наће само до пет хиљада таквих родољубаца, који ће народном позоришту шиљати годишњи прилог од 3 фор. 65 новчића, па му је опстанак и напредак осигуран за навек.

Наша браћа Чеси скupили су били на тај начин за неколико година милионе на своје народно позориште.

Па кад су већ били саградили своје позориште: постаде им оно жртвом страшнога пожара баш у очи свечаног отварања му.

Позориште изгоре до темеља 12. августа 1881. године и претвори се за једну ноћ у развалине.

Око тих развалина зграо се народ: старци, жене и деца, паричући и ломећи

руке очајно, као да су хтели сузама својима да угасе пламен.

Али крику те велике жалости и туге пријдружи се крик, пун поносите свести и енергије: „Не dejme se!“ (Не дајмо се!)

Још се дизао у вис пламен, још су се вили црни облаци од дима око позоришта — а већ су Чеси почели купити нове прилоге на позориште своје.

„Позориште је било, позоришта нема, ал' позоришта мора бити!“ — разлегаше се на све стране.

Те речи изазваше ново одушевљење у целом народу чешком.

За неколико недеља скupили су Чеси на народно позориште своје у Прагу нов милион форината.

Тада је у Чешкој и најбеднији сиромашак давао свој последњи новчић на позориште.

Пожртвовање и истрајност наше браће Чеха нека и нас потстрекава на рад и укрепи у нама наду, да ћемо и ми, уз нешто мало више пожртвовања, ако Бог да, на скоро моћи тим начином осигурати опстанак и нашем позоришту.

Кад би наше позориште, са несташице материјалних средстава, не дај Боже, морало престати радити: то би био судбносни удар за нас.

Покрај грдне штете за наш народни језик, за књижевност и просвету нашу и за цео јавни живот наш: свима противничима и непријатељима нашима, а има их

као песка у мору, био би то доказ, да смо незрели за вишни духовни живот.

Кад би наше народно позориште још и сад, после оваког лепог напредовања, морало престати: нема изгледа да би се нико више усудио и мислити, а камо ли радити на томе, да га опет приведе у живот.

Од тог удара може нас спаси само то, ако се и у овим тешким временима као прави родољуби зауземо својски, да по сплама својима обезбедимо опстанак нашег позоришта.

У томе нам могу послужити за пример и наша уставна браћа Мађари, који су увек готови на сваковрсне жртве, где се год то тиче њиховог просветног напретка.

Вредно је и поучно је чути речи, које је пре некде изрекао њихов славом овенчани песник Мавро Јокай, приликом састанка мађарских културних друштава:

„Правим миљем читao сам узорите говоре, изговорене на конгресу мађарских културних друштава.

Жао ми је, што ме је спречила болест, те не могох бити на тој културној светковини.

Ал' кад нисам могао живом речи да учествујем у том светлом збору, нека ми је допуштено, да у интересу наше народне ствари учиним практичан предлог.

Романи, наши суседи, основали су културну лигу, која броји сто хиљада чланова, од којих сваки прилаже месечно по 1 леј (1 круну).

На тај начин романска културна лига има сваке године један милион и две стотине хиљада круна прихода, који употребљава на своје цели.

Мислим, да смо до сад већ доста радили на томе, да покажемо свету, како нам је језик богат, што се тиче звучних и лепих фраза.

Сад ваља да туримо руке у цепове наше, као и Романи.

Намера нам је велика, племенита, света; али да нам рад буде од успеха, ваља нам имати новаца.

Зар се не би могло наћи у Угарској сто хиљада домаљубаца, који би сваког месеца дали по једну круну на народну сврху.

То морамо чинити.

Ал' како не држим за практично, да сваког месеца шаљемо по круну онамо, камо је наменисмо, напомињем ово:

Сваки господин човек и свака одлична жена славе сваке године имендан свој.

Предлажем, dakле, да свако од нас о свом имендану изнесе на сто по једну печеницу мање, па да том приликом пошље дванаест круна мађарском културном друштву.

Ја сам већ наредио, да издавачи мојих дела пошљу сваке године по дванаест круна сваком мађарском културном друштву, и да после смрти моје исплате главницу, која одговара том годишњем приносу мом.

Узраде ли тако сви, који то могу, тада ће бити нешто од нас.

Иначе никад ништа!“

Јокай, као што видимо, тражио је сто хиљада родољубивих Мађара, који ће сваке године давати по дванаест круна на мађарске културне цели.

И нашао их је!

Тим начином скupili су Мађари неколико милиона форината на своја културна друштва.

А зар се не би могло наћи у нас само до пет хиљада родољубивих Србаља, који би сваки дан давали по један новчић на наше народно позориште?

Ако се устражи озбиљно, наћи ће се!

У томе се највише уздамо у наше дичне Српкиње, које много и много могу

само кад што озбиљно хоће, да ће радо и весело примити на себе ту родољубиву дужност, да удрженим силама и љубављу прикупљају златним рукама својим прилоге, које ће после шиљати на одржање и осигурање нашег народног позоришта.

Па и наши народни свештеници и народни учитељи могли би се примити те родољубиве дужности, да својски пораде на томе, да се у месту, у ком се налазе, скупљају прилози на начин, који пронађу за најбољи према њиховим месним приликама.

Та колико и колико има прилика, где се у нас преплава изобилно.

Одредимо народном позоришту само оно, што се у таквим приликама пре-

А. Хаџић, с. р.
подначеоник.

Сава Петровић, с. р.
секретар.

лије, па ће имати више него што ће моћи потрошити.

То се чини мало невероватно, ал' испитамо ли потање наш живот и наше обичаје, потражимо ли све оно, што је сувишно и на што се у нас просипа новац: наћи ћемо за цело, да ће стотинити део од · сувишнога, ако га сваки верно жртвује, бити доста, да избави народно позориште од вечите кубуре.

Не помогнемо ли сами себи, нико нам до Бога не ће помоћи!

Из седнице управнога одбора „друштва за српско народно позориште“, у Новом Саду 16. (28.) септембра 1898.

Др. Лаза Станојевић, с. р.
начеоник.

МОЂ МУЗИКЕ.

Последње дане свога живота провео је Хајне у Паризу, где се упознао са многим знатнијим књижевницима и уметницима, а међу њима и са чувеним музичарем Рихардом Вагнером, који тада веома јадно живљаше.

Хајне упознао се са Вагнером на веома чудноват начин.

Неке суморне јесење вечери ишао је Хајне сам неком париском улицом. Небом се гањаху густи, црни облаци, из којих сипаше киша. При свем том била је велика живост око једног угледнијег хотела париског.

Хајне, и ако беше навикао на тај свакидашњи метеж, ипак хтеде да сазна, шта може бити узрок томе метежу око хотела, те се и сам умеша у густе редове господе и госпођа.

Из њиховог разговора сазнаде, да је узрок тој живости нека композиција Ваг-

нерова, који је у то доба већ чувен био у Паризу.

Хајне, који и сам беше чуо о славном уметнику, осети, да га нешто гони, да чује ту нову композицију уметникову.

Он уђе унутра.

Сутра дан сећаше Хајне у својој соби и премишљаше о синоћној композицији, кад би изненађен наједаред посетом Вагнером.

После неколико пријатељских речи, по што се Вагнер захвали Хајне-у на толикој му пажњи, коју поклања његовој уметности, Хајне ће рећи тихим гласом, који изражаваше, да су на њу навалиле дубоке мисли.

— Читав свет осећаја огледа се у јунаким звуцима музике. Али синоћ, кад сам слушао вашу композицију, ја сам осећао нешто чудновато и морам признати, да сам био врло потресен. У тим звуцима ја сам

слушао неку жалосну историју, коју несам могао разумети.

На то ће Вагнер рећи:

— Да! Управо су и били чудновати мотиви, који су створили ту композицију. Она је везана за историју неког песника, о коме сам био нешто научо.

При томе Хајне погледа значајно Вагнера и као да га погледима мољаше, да му исприча ту историју.

— Неки бедни песник, чије песме нису ни угледале света, био је веома сентименталан, а при том се лагано умотавала његова свест копреном мрака. Он је био несребрани у свему. И кад је једном седео у својој соби, учини му се, као да га зове његова драга, која га неје волела. Он скочи и вођен тим гласом уђе у некакав хотел. Сви су погледи били упрти на бедног песника, који у највећем недоруву беше ушао. Он стаде на сред собе и звераше на све стране, као да тражаше нешто, и његов поглед заустави се на слици, која је висила о зиду и на којој беше престављено јасним бојама како младић љуби своју драгу, која беше склопила очи, — „Ха, ха, ха...“ — наслеја се бедник, — „са затво-

реним очима.“ — „Ха — ха!“ — и наједа-ред крупним корацима истрча напоље... Сутра су нашли мртво тело његово са револьвером у руци.

То као да беше произвело на Хајне-а велики утисак. Он загрли Вагнера и честиташе му на оним дивним идејама, што се огледају у његовој новој композицији.

Тако је почело пријатељско зближавање ова два велика талента.

После неколико дана могла се читати у немачком „Ausland“-у песма Хајне-ова ове садржине:

„Кад јој љубим уста медна,
Ја јој склапам очи плаве;
Али њена уста чедна
„За што?“ — нежно питају ме.

Од вечери па до зоре
Питају ме уста твоја:
„Што ми склапаш очи плаве,
Када љубиш уста моја?“

Ах! како ћу речи рећи,
Када не знам, душо чедна!
— Само склапам очи њене;
— Само љубим уста медна!

ХРВАТСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Земаљска влада поверила је управу хrvatskog zemaljskog pozorišta Ivi pl. Хрељановићу, али да све остане онако, као што је до сад било и да гледа, да се досадањи ниво позоришта сачува и по могућности још дигне. Према томе остаће, дакле, у целом свом досадањем опсегу не само драма, него и опера и балет. Са свих страна изјављује се новом интенданту наклоност и поверење, које је управитељу свакога позоришта од преке потребе. Без тога не може радити с успехом. Хрељановић и заслужује то. Он је и као негдашњи оперски певач, и као негдашњи инпресаријо оперских стаџона у хrvatskom народном позоришту у најбољој успомени. Прикупивши на многим позорницама по Немачкој обилнога стручнога знања, он је уз

то човек од рада, предусретљив и истрајан. Он ће савесно испуњавати свој задатак, а уздржи ли равнотежу издатака са уметничком сврхом позоришта: поступиће не само умно и целисходно него и патриотично. „Према свему томе“, веле „Narodne Novine“, — „побуђује интендатура Иве Хрељановића оправдану наду, да ће у сваком погледу бити корисна и успешна за хrvatsko pozorište, и ми је срдачно по-здрављамо, а уверени смо, да ће се новом интенданту са свих страна, као и досадањем, поклањати потпора, која му је нужна и коју заслужује у пуној мери.“

Програм новог интенданта хrvatskog narodnog pozorišta u Zagrebu.

Управа хrvatskog narodnog pozorišta

издала је оглас за позоришну сезону 1898/9. Сезона та почела је 15. септембра о. г., а свршиће се свршетком маја 1899. У огласу је наведено у првом реду уметничко особље.

За драму су ангажоване ове глумице: Јелка Анићка, Даринка Бандобранска, Софија Борштникова, Љубица Џарева, Марија Фребе, Милица Димитријевићка, Јозефина Кодулинова, Даница Махалупка, Зорка Марковићка, Милица Михићића, Марија Ружићка—Строцијева, Ивана Сајевићка, Антонија Савићка, Ема Суванова, Јерка пл. Шрамова, и Нина Вавра. — Чланови су драме ови глумци: Јосиф Анић, Вацлав Антон, Јосиф Бах, Миливој Барбарић, Игњат Борштник, Михаило Димитријевић, Андрија Фијан, Драгутин Фрајденрајх, Звонимир Фрајденрајх, Фрања Јурчић, Стеван Кестерчанек, Фрањо Кирин, Иван Ковачић, Тодор Лесић, Фрањо Махалуп, Михаило Марковић, Никола Милан, Фрања Павлетић, Боривој Рашковић, Гавра Савић, Фрањо Штипетић, Јосиф Штефанец, Жига Варјачић, Векослав Велић и Милош Јагар.

За оперу су ангажоване ове певачице: Леонија Брикл, прва драмска певачица, Анита Кошијаш, драмско-оперска певачица, Марија Фрајденрајхова, млађахна драмска певачица и оперна субрета, Марија Гливарец, алтисткиња, Херма Најман, оперна певачица, Мирослава Хуса, оперетна субрета, Катица Сонтаг, колоратурна певачица, Марина Граборска, колоратурна певачица, Јелка Анићка и Јозефина Кодулинова, за мање оперне и оперетне партије; — и ови певачи: Ернесто витез Камарота, Рикардо Хофер, (обојица су први и јуначки тенори), Звонимир Фрајденрајх, оперни тенор, Вацлав Бенеш, лирски тенор, Богдан пл. Вулаковић, први баритон, Драгутин Крал, први баритон, Едо Ашенбренер, први сериозни бас, Тодор Лесић, бас и бас-буфо, Драгутин Фолер, тенор-буфо и Вацлав Антон, баритон-буфо.

У балету су ове играчице: Анета Борели, прима балерина, Марија Краус, друга солисткиња, тринест балерина и дванаест ученица сталне балетске школе.

У збору има 40 певача, а по потреби појачаће се збор у великим операма, као и оркестар, у ком има 41 уметник.

Управитељ је оркестра: Н. Фалер, а капелници су: В. Челански и С. Албини.

Од изворних дела приказаће се у овој сезони ови новитети: Боговићев „Франкопан“, Тресићева „Катарина Зрињски“, Дрижићев „Дундо Мароје“, Љубић Динков „Последњи краљ“, Туцићев „Грули дом“, Туцићев „Ивар Исмајел“, Туцићева „Утеша“, Илићев „Прибислав и Божана“, Нехајевљева „Свећица.“

Из стране драмске књижевности приказаће се ови преводи: Суворинова „Таћана Рјепинова“, Фон Визинов „Недоросл“, Ангаринова „Тајга“, Потапенков „Живот“, Криловљева, „Дивошка“, Величкога „Прва муха“, Свободинови „Смерови живота“, Шекспиров „Рихард II.“, Шекспиров „Перикле, кнез од Тира“, Гетеов „Фауст“, Ростандов „Сирано де Бержерак“, Ришпенова „La Martyre“, Леметрова „L' Ainée“, Молијеров „Мизантроп“, Стари француски „Maistre Pathelin“, Метерленков „Aglavaine et Selyssette“, Брисонов „Le Contrôleur des Waggons-lits“, Бријеова „Trois filles de M. Dupont“, Девалијер-Марсов „Truc de Séraphine“, Блум-Тоше-ове „Нервозне жене“, Busnachov „Remplaçant“, Ипсенова „Дивља патка“, Прагина „Идеална жена“, Ђакометијева „Марија Антоанета“, Tirso di Molina: „Цобожна Марта“, Тамајо и Баусов „Нов комад“, Ines de Castrov „Белкис“, Хауптманови „Ткачи“, Шницлеров „Liebelei“, Лантманов „Bartel Turaser“, Анценгруберов „Viertes Gebot“, Мељакова „Мадам Бонивар“, Гетке „Im Fegefeuer“, Фулда „Robinsons Eiland“, Лауфе „Logenbrüder“, Фулда „Jugendfreunde“, Милер „Von Stufe zu Stufe“, Чутлицов „Schwert des Damokles“, Скриб и Мелвил: „Тајник и кувар“, Скрибове: „Три жене у један мах“, Лабишев: „Људи по моди“, Schöntan: „Goldene Eva“, Schöntan: „Comtesse Guckerl“, Misch: „Nach Rulm“, Hirschberger: „Bockspringe“, Штолба: „На летњиковцу“.

Од нових великих опера спомињу се: Пучини: „La Bohème“, Хаусман: „Енох Арден“, Голдмарк: „Краљица од Сабе“,

Лорцинг: „Оружар“, Лорцинг: „Зверокрадица“, Чајковски: „Рісque Dame“, Неслер: „Трубач секиншки“, Лорцинг: „Ундина“, Масне: „Вертер“, Брил: „Златан крст“, Боато: „Мефистофеле“, Коваржовић: „Псоглавци“, Направник: „Дубровски“, Челански: „Камила“; Мехил: „Јосиф и његова браћа“, Адам: „Постиљон од „Lonjumeau“.

Као пајзнатније репризе уврштене су у репертоар ове опере: Верди: „Ернани“, „Ајда“. Мајербер: „Роберт ћаво“, „Африканка“, Росини: „Виљем Тел“, Обе: „Црни домино“, Лорцинг: „Цар и тесач“, Голдмарк: „Цврчак за огњиштем“, Верди: „Игранка под образинама“, Сметана: „Далибор“, „Продана невеста“, Моцарт: „Дон Хуан“, Гуно: „Фауст“. Бетовен: „Фиде лио“, Аубер: „Fra Diavolo“, Humperdingk: „Hänsel u. Gretel“, Мајербер: „Хугеноти“, Парма: „Ксенија“, Вагнер: „Лохенгрин“, Масне: „Манон“, Леонкавало: „Најачи“, Лисински: „Порин“, Маљар: „Пустињаково

звоно“, Росини: „Севиљски берберин“, Вагнер: „Танхајзер“, Николај: „Веселе жене Уиндерске“, Зајц: „Зрињски“, Халеви: „Жидовка“.

На послетку истичу се ове оперете: Суне: „Фатиница“, Лекок: „Жирофле Жирофла“, ***: „Пустоловине у сиввестровој ноћи“, Планкет: „Корњевпљска звона“, Суне: „Бокачио“, Sullivan: „Mikado“, Одран: „La Mascotte“, Лекок: „Мали војвода.“

Представе за народ са обајеним ценама даваће се сваког четвртка, и то од 1. октобра о. г. до свршетка позоришне сезоне.

Представе за народ после подне с обајеним ценама приређиваће се од почетка октобра о. г. сваке недеље и све до светлог понедеоника.

Оперне представе почињу 1. октобра о. г. и трају до свршетка маја 1899.

Програм је, као што видимо, заиста леп, а још ће лепше бити, узмогне ли се и одржати.

ЖИСТИКА.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина у Т. Бечеју.) После одмора од 14 дана стигла је наша позоришна дружина у Т. Бечеј, где је отпочела рад свој 2. (14.) августа о. г. Срби из Т. Бечеја и Врањева дочекали су и овога пута, као и до сад увек, радосно наше позориште које их је после четири године дана опет походило. Мејси позоришни одбор, коме је у овај мах био председник др. Богдан Давидовић, учинио је све, како би претплатата испала што обилатија. Том заузимању месног позоришног одбора може се захвалити, што је претплата изнела до 900 фор. а. вр. У славу рођендана Његовог ц. и кр апостолског Величанства краља Фрање Јосифа I. била је о Преображену свечана представа. Том приликом даван је „Ђурађ Бранковић“. За време бављења наше позоришне дружине у Т. Бечеју приказани су ови комади: „Балканска царица“, као прва представа, за тим: „Видо“, „Лажни цар Димитрије“, „Јованчини сватови“, и „Шоља теја“, „Женски пријатељ“, „Карлова тетка“, „Слободарка“, „Ми-

лош Обилић“, „Брђуша“, „Шокица“, „Сеоска лола“, „Роман сиромашног младића“, „Пријатељи“, „Хамлет“, „Задужбина цара Лазара“, „Прибислав и Божана“. У среду 2 (14) септембра била је заказана: „Лена Галатеја“ и „Гренгоар“. То је требала да буде последња представа, али непосредно пред саму пре сају српска политична власт не допусти, да се даје та представа због наређене жалости за њеним Величанством Краљицом Јелисаветом.

Као што јављају из Т. Бечеја тамошњим ратарима, који су се претплатили били на позоришне представе, било је незгодно, да им претплата није важила баш у оне дане, у које су нарочито могли посећивати позориште, а у које су давани такви комади које ратари најрадије гледају. Да томе доскочи решио је месни позоришни одбор, да они ратари, који су се били претплатили, дэбију дванаест карата, које су важиле за све представе, те им је тако остављен био избор комада, које су хтели да гледају.

Српска народна позоришна дружина отишla

је из Т. Бечеја у Ст. Бечеј. Ст. Бечејци су се истина, дуго колебали, да ли да приме дружину или не; ал' на послетку иако пристадоше

Узрок том заустезању био је ово.

Још кад је пре четири године отишло било позориште из Ст. Бечеја, решили су били Бечејци, да сваке године уплаћују по неку суму, како би имали бар осигурану претплату, кад им дође у госте позоришна дружина. Како пак та претплата у овај мах наје била још са свим искупљева, не хтедоше примити дружину. И тек су онда попустили, кад им је позоришна управа разложила, да не може на другу страну, јер ће нова дворана у В. Киквиди, где ће позоришна дружина давати представе, бити готова тек око половине октобра о. г.

(Управни одбор „друштва за српско народно позориште“) држао је 16. (28.) септембра о. г. своју седницу под председништвом дра Лазе Станојевића, начеоника друштвеног. Упућен је Д Ружић, заменик управитеља српског народног позоришта у Т. Бечеју, да поводом смрти Њеног Величанства краљице Јелисавете не даје представе позоришне у оне дане, када то политичка власт нареди, а најочито не онога дана, кад буде погреб краљичин. — Начеоник друштвени др. Лаза Станојевић јавља, да се за управитеља српског народног позоришта изабрани др. Станоје Станојевић није примио управитељске дужности, пошто је међу тим постављен за професора српске гимназије у Цариграду. Јавиће се скупштини, да у погледу постављања управитеља учини вуждан расположај.

— Примљен је од подначеоника друштвеног А. Хадића према одлуци скупштинској зготовљени позив на прилагавање по један новчић на дан на издржавање српског народног позоришта. У том позиву позива се нарочито наш женски свет, и народни свештеници и народни учитељи, да се приме скупљања тих прилога. Позив тај штампаће ће се и разаслати Изабраније пододбор који ће бригу водити о тој целиј ствари. Чланови су том одбору: подначеоник А. Хадић, као председник, Ђока М. Поповић др. Ј. Велимировић, Ст. Милованов, секретар Сава Петровић и књиговођа А. Марковић. — Управа „Хрватског земалског казалишта“ у Загребу јавља да је управа тога позоришта прешла у руке Иве пл. Хрелјановића и изриче наду, да ће одношаји наших позоришта и једно према другом постати интензивнији и бла-

жи на корист наше заједничке српске и хрватске позоришне уметности. — Враћени су рачуни о бављењу позоришне дружине у Т. Бечеју д. Ружићу, заменику управитељевом, да их зготови по прописаном формулару и да их поправи по примедбама књиговође друштвеног. По тим рачунима износио је мањак у Т. Бечеју 624 фор. 85 н. — За коровођу српске народне позоришне дружине изабрани Јован Ђ. Мирковић позван је, да наступи своју дужност и да оде у Ст. Бечеј, где се сад налази позориште. — Одређено је, да се главна скупштина позоришна држи 21. октобра (2. новембра) о. г. — Превод дра Жарка Миладиновића и жене му Милене „Крив“, драме у 3 чина од Рих. Фоса — издан је на оцену члану Јовану Грчићу. — По оцени Саве Петровића примљен је за репертоар: „Мали лјуд“, комедија у 3 чина, коју је с француског превела Станка Ђ. Глишићева.

ПОЗОРИШТЕ.

(Позоришно друштво „Синђелић“ у Београду.) Позоришно друштво „Синђелић“ завршило је 1. августа о. г. виз својих представа у башти „под Коларца“. Између осталих представа било је и неколико нових оригиналних комада, које су већином написали чланови те позоришне дружине. Од тих комада спомињу београдски листови ове: „Живот на другом свету“ и „Разбојник Бркић“. Ти комади, по мишљењу београдских листова, немају скоро никакве књижевне вредности.

(Ново народно позориште „Норвешко у Христијанији“) То ново народно позориште норвешко, које је саграђено приватним и земаљским прилогима, отворио се свечано 1. јануара 1899. Трем ће му красити два лепо израђена кипа, који приказују главне заступнице младе норвешке позоришне књижевности: Ејерсон и Ибсена.

(Париска „Opéra Comique.“) „Опера комик“ у Паризу напустиће стару зграду на „Place du Chatelet“ и преселиће се на јесен у своју нову, лепо сазидану кућу. За последњих десет година било је у тој опери 3944 представе, а међу тима 52 новитета, али од тих само три нове опере даване су више од сто пута, а то су: „Le Roi d' Is“, „Esclarmonde“, и „Caval-

leria rusticana". Прихода је за то време имала та опера 17,026.714 франака

(Хипнотизам музиком.) У овогодишњој летњој сезони парискога позоришта, које се зове „Théâtre Variété“, давала се нова лирска драма по имену: „Сестра Марта“. Претноседњи чин приказује сан хипнотизоване жене — драмски и музичко! Драма та имала је само делимичног успеха.

(Лабиш.) Покојни Евжен Лабиш, знаменити француски писац шаљивих позоришних игара, није се љутио, што му је почетак раду био тежак. Чак се слатко смејао судбини свог првенчета. Кад му је било двадесет година, Лабиш је написао своје првенче — неку страшну драму, коју је дао позоришту, које се налазило у тако званом „латинском кварту.“ Управитељ тога позоришта био је шеширција на левој обали Сене, и сви мецени, који су га помагали, били су од истог заната. Тако Лабиш буде умољен, да прочита своје дело на скону тих шеширција. Већ су сви били на окпу, кад је дошао Лабиш у свечаном оделу, с новим рукавицама и лепо углачаним цилиндrom. С почетка је изгледао, као да се комад допада. Ал' тада један од присутника случајно баци око на ауторов цилиндар. Узме га и даде свом суседу, овај своме, и т. д. Шешир је ишао из руке у руку око зеленог стола. Кад је дошао у руке Лабишовом суседу, Лабиш је баш тада довршио био први чин и скуп га једногласно одбије. За што? По вијести у цилиндру ареопаг је видео, да га Лабиш, који је становао на десној обали Сене, није купио ни код једног од чланова ареопага. Лабиш није био боље среће ни с другим лифертантима. Он у друштву с Лефранком напише комад за „Палеројалско позориште.“ У том комаду улогу једног елегантног младића имао је да игра познати комичар Равел. Како јунак даје тон у моди, њега у току комада питају: ко му је кројач. Лабиш је, наравно, напоменуо име свог кројача, у тврдој нади, да ће то овоме поласкati, па ће му продужити кредит. Али и његов друг Лефранк имао је исту таку намеру, па на дан прве представе њиховог заједничког комада потражи комичара Равела, и замоли га, да не помене име Лабишовог, већ његовог — Лефранковог — кројача. Равел је све обећао, што год се од њега тражило, и Лефранк задовољан пошље свом кројачу неколико слободних улазница. Разуме се, да је тако исто и Лабиш позвао на

представу свога кројача и послао му десетак бесплатних улазница. У вече су оба аутора са страхом очекивали, кад ће Равел изговорити „свеспасавајуће“ име. Али, о, чуда! Равел не помену ни Лабишовог, ни Лефранковог кројача, већ помену име свог „дворског лиферанта“, коме је био дужан и који је седео у партеру!

Лабиш се љутио на надуост, која је владала у друштвима тако званих „естетичких салона.“ Но ипак су Лабиша у старијим годинама му често позивали у фина салонска друштва. Лабиш се и овде доста природно кретао. Једна одвећино образована госпа, запитаће га с болним осмехом: „Је ли истина да ви мрзите музiku?“ — „Сад већ мање“, — одговорио је Лабиш — „јер сам наглав.“ Друга једна салонска научарка упитаће песника: „Шта ви велите о Шекспировом карактеру?“ — а Лабиш ће мало бојажљиво: „Ако смет питати, је ли ту реч о удаји?“ Кад се Лабиш први пут појавио у академији бесмртника и у библиотеци блед и узбуђен, у пуној униформи, чекао да га позову, упитао га је Палрон: „Ама рекао бих, да ви држкете?“ А Лабиш, погледав онако испод ока у свој мач о бедрима, рече: „Истина, ја се бојим може бити за то, што сад први пут носям оружје!“

СИТНИЦЕ.

(Такођер критика). Наш један глумац, добар декламатор, буде позван на вечеру некој познатој угледној породици у О. После свршене вечере замоли домаћица глумца да декламује што. Из почетка заустезао се наш глумац, ал' после изговори лепо песму Јакшићевог „Искушеника“. Раздрагана том декламацијом, рече му домаћица, да је песма веома лепа, само штета што је мало кратка. Глумац јој се поклони и рече јој смешић се: „Моја декламација управља се према краткоћи или дужини вечере.“

(Заједњиви аутограф). Славног немачког хумориста Сафира замолила је нека жена, да јој напиши у споменицу нешто. Чувени хумориста и сатиричар није се дуго премишљао, него је написао ове речи:

„Да све жене без језика зборит' могу
Вероват' се може! . . .
Ал' да жене са језиком ћутат' могу
Сачувай нас Боже!“

Иста домаћица никад се више није сетила да замоли хумористу, да јој што год напише у албум за спомен.

Издаје управа српског народног позоришта.